

Fáradt ember vagyok. Többet vállaltam annál, amit el tudok viselni. Egyedül folytatom a küzdelmet. Nincsenek társaim, csak ellenfeleim, avagy csak csendben követők. Nem törekedtem hatalomra. De tettem mindig azt, amit hitem szerint tennem kellett. Mai világunkban nagyon sokan nem értik meg ezt. Szolgáltam.

Szolgáltam - de nem áldozatként megélve - családomat. Életem nagy öröme volt feleségem, gyermekeim élete. Később ugyancsak örömet jelentetett az oktatás. Hálát adok az Istennek azért, hogy megengedte az egyetemszervezés munkájában való részvételt. Szolgálni fogok továbbra is, ameddig tudok. Nem törekszem világi dicsőségre. Életkoromban már elmondhatom, számomra nem a világi hívságok a fontosak. Szeretnék úgy élni, hogy a magam lelkiismerete és az Úristen legyen életem, mindennapjaim egyetlen mércéje.

Tenni kellett volna. Többet, mint amit tettem. Szerettem a tudományművelést. Talán akkor tévedtem, amikor helyette az egyetemszervezés, intézményépítés munkájára vállalkoztam.

Kérlek és intelk benneteket, gyermekeimet és fiatal munkatársaimat: vigyázzatok magatokra, vigyázzatok a reátok bízottakra. Az ember élete csak úgy lehet teljes, ha mindennap érzi, valamit tett másokért. Az önzés az élet beszűkülését jelenti. A gazdagság, az anyagi jólét kellemes, de nem jelenti az élet teljességét.

Anyagi javakról intézkedni nem tudok. Könyvek maradnak utánam. Vigyázzatok reájuk. Sok boldog percet és órát jelentettek életemben. Hiszem, számotokra is megadják az örömet.

Anyagi javaknak nem voltam birtokosa. De ahol lehetett, szívesen, szívemből adtam. Vallom: a magunk, az erdélyi magyar közösség, Anyaszentegyházunk ügye, mindannyiunknak szívügye kell legyen a szívből fakadó és önzetlen adakozás. Az édesapámék által hittel és hűséggel felvállalt sáfársági tízed kikopott világunkból. Kikopott, mert mi, tanárok, ti, lelkipásztorok, hívő emberek hagytuk ezt a feledésbe merülni. Pedig életünk, sorsunk, keresztyéni, magyar, emberi mivoltunk fennmaradásának záloga: vállaljuk az áldozatot. Egyébként az egymást követő világi hatalmak és azok szívárványkörébe tartozó mihaszna senkik kiszolgáltatottjai, vagy ami rosszabb, kiszolgálói leszünk.

Végakaratom? Lehet ilyen? Ha meghalok, olvassátok el Ady Endre: Köszönöm, köszönöm, köszönöm című versét.

Tonk Sándort 2003. augusztus 23-án helyezték örök nyugalomra Kolozsvárott, a Házsongárdi temetőben.

Kiállításmegnyitó a Karinthy Frigyes utcában

A magyarörmény közösség aktivitása nyilvánul meg sok más között a különböző területi Kisebbségi Önkormányzatok kölcsönös együttműködésében is. Augusztus 12-ére ezúttal a budapesti XI. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzattól kaptunk meghívót a Karinthy Szalonba. A jónevű kiállítóhelyiség a kerületi önkormányzat kezelésében működik s bizonyára ennek is köszönhető, hogy a fotókiállítás egészen szeptember 5-ig volt megtekinthető.

Hogy milyen fotókiállítás? Hát a II. Magyarörmény Fotókiállítás Vándorkiállítás, amelynek anyagát részben már korábban is láthattuk, első ízben a budaörsi Jókai Mór Művelődési Központban egy éve, az ottani Örmény Kisebbségi Önkormányzat szervezésében, majd idén márciusban az angyalföldi József Attila Művelődési Központban a XIII. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat révén. Ezúttal néhány szerző nevével, műveivel gazdagabb volt a tárlat.

A szerzők - hivatásos és amatőr fotósok - névsorát Benedek Katalin művészettörténész megnyitó beszédében sorbavette, ezt tehát nem ismétljük. Többen a fotóművészek közül jelen is voltak a megnyitón, amelyen a házigazdák kulturális műsorral kedveskedtek.

A XI. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat nevében Harmath Kálmán köszöntötte a jelenlévő, nagyszámú érdeklődőt. Erdemes megjegyeznünk, hogy igazi örömünkre szolgálhatott a sok, ismeretlen arc, bizonyítván: az eseményre egyáltalán nem csak a magyarörmény közösség tagjai voltak kíváncsiak.

Fogolyán Kristóf fuvolaművész szólójával kezdődött a műsor, Kátainé Szilvay Ingrid Bach-zenét adott elő zongorán, majd Várady Mária a tőle megszokott hévvel prezentált örmény és magyar verseket, a műsort végül Kátainé Szilvay Ingrid és Fogolyán Kristóf kettőse zárta: azaz fuvolamuzsika zongorakísérettel.

No, és utána... Utána Dr. Keszy Harmath Péterné (Enikő) hatalmas közreműködésével, sok munkája eredményeként valódi lakoma várta a vernissage résztvevőit. Az örményországi örmény és erdélyi örmény konyha megannyi csodája, húsételek és édességek, sütemények és... hadd legyen a kulináris beszámoló részrehajló: az igazi, szőlőlevélbe csomagolt töltike! Olyan, amilyent egykor nagyanyám készített, aki sajnos, Budapestre szakadt élete során csak egyetlen egyszer jutott megfelelő, friss szőlőlevélhez.

dcs

Benedek Katalin művészettörténész megnyitója

2003. augusztus 12-én a Karinthy Szalonban

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves barátaink, rokonaink!

A több mint 300 éve sorsközösségben, rokoni szeretetben élő erdélyi magyarörmények egyedülállóan értékes és sokszínű kultúrát teremtettek és alakítottak ki maguk körül. Sajátságos tény, hogy ahol őseik, esetünkben az Ani-beli örmények megjelentek árván, nyelv és haza nélkül - e néhány évszázad alatt is konkrét jelző nyomot hagytak.. Anélkül, hogy a népcsoport beilleszkedésével foglalkoznák, lényegesnek tartom megemlíteni e kisebbség egyik meghatározó jellemzőjét, mondhatnám: genetikailag kódolt tulajdonságát. S ez: az értékteremtés.

Az évszázadok folyamán hazánkban magyarörménnyé vált örménység intelligenciájával, fogékonyságával egy keskeny mezsgyén tudott egyensúlyozni, eredeti kultúráját úgy megőrizve, hogy általa ugyanakkor a befogadó ország is gazdagodott. Számptalan jeles személy tevékenysége bizonyítja, - akár a különféle művészetek, tudományok (például orvoslás, jogtudomány, stb.), vagy az irodalom, de a közéletiség, a politika területéről említhetnék példákat - hogy tudásukat, rátermettségüket kamatoztatva miként váltak nemzetalkotó erővé, részévé a magyarságnak.

Ebben a közösségben évek óta jól működő szokás a kettős identitást valló képző- ipar- és fotóművészek jelentkezése. Tárlatok tanúsítják felkészültségüket, alkotóerejüket. A fotóművészek két önálló budaörsi kiállításán bárki meggyőződhetett arról, hogy ez a műfaj egyben e kisebbség erőssége is. Ugyanis e művészeti ágban, hasonló formációban - túlzás nélkül állíthatom - ritkaság a magyarörményekéhez hasonló rendszeres és együttes, nyilvános megnyilatkozás. A Budaörsi Örmény Kisebbségi Önkormányzat egyik missziója éppen a fotóművészet felkarolása, megismertetése a szélesebb közönséggel. Ezúttal vándorkiállítás-ként már harmadik alkalommal láthatjuk legújabb anyagaikat. És hogy honnan ered, miből táplálkozik művelőinek szakmai elmélyülése, élénk érdeklődése a fényképezés iránt?

Fancsali G. Jánost, a seregszemle létrehívóját idézem:

„A korán polgárosodott magyarörmények a fényképezésből is aktívan kivették a részüket. Ha csak Erdélyre gondolunk, ahová az 1600-as években érkeztek, és ahol igen hamar elmagyarosodtak, több igen aktív és értékes munkát kifejtő elődünkkal találkozunk. Kézdivásárhelyen száz éven át, 1880-tól kezdve működött a Bogdán család műterme, Czech Rudolf Nagyszébenben jegyzett cége az első világháború végéig maradt fenn, a Csonka-